

עבודת השם

כרלת "האזינו"

אולם יש להבין מה שייכות יש לשמיים וארץ לתוכחה שמוכיחים את האנשים בעניין חטאים ועוונות? והעניין יבואר על פי המסופר בתלמוד: אמר לו אנטונינוס לרבי: גוף ונשמה יכולים לפטור עצמם מן הדין, כיצד? - גוף אומר: נשמה חטאה, כי מיום שפירשה הנשמה ממני, הריני מוטל כאבן דומם. נשמה אומרת: הגוף חטא, כי מיום שפירשתי ממנו הריני פורחת באוויר כציפור. אמר לו אמשול לך משל, למה הדבר דומה? למלך שהיה לו פרדס נאה והיו בו תאנים נאות, והושיב בפרדס שני שומרים אחד חיגר ואחד סומא. אמר החיגר לסומא: תאנים נאות אני רואה בפרדס, הרכיבני על שכמך ונביאם לאוכלם. רכב חיגר על הסומא והביאום ואכלום. לימים בא בעל הפרדס, אמר להם: היכן התאנים הנאות? אמר לו הסומא: וכי יש לי עיינים לראות? והחיגר אמר לו: וכי יש לי רגלים ללכת? מה עשה? הרכיב את החיגר על גבי הסומא ודן את שניהם יחד...

והנמשל אומר רבי לאנטונינוס, הקדוש ברוך הוא מביא את הנשמה וזורקה בתוך הגוף ודן את שניהם יחד, שנאמר: "יקרא אל השמיים מעלי" זו הנשמה, "ואל הארץ לדין עמו" זה הגוף (סנהדרין צא:). נמצא ש"שמיים" הם כינוי לנשמה ו"ארץ" הוא כינוי לגוף, לכן שייכם הכתוב לעניין תוכחה של עוונות וחטאים. (עוד יוסף חי, לבוש יוסף)

"הַעֲזֹר תָּמִים פְּעֻלוּ, כִּי כָל־דַּרְכֵי מִשְׁפָּט: (האזינו לב'ד) מספרים שבזמן ה"אבן עזרא" היו שני אנשים שהלכו בדרך וישבו לאכול, והיה לאחד מהם שלש חלות ולחברו שתי חלות. בא אליהם עובר אורח ואמר להם: אחי, רעב אני ואין לי לחם לאכול, אולי תתנו לי לאכול מפתכם. ואשלים לכם? נתרצו לו ושיתפו אותו בסעודתם, ואכלו שלשתם את חמשת החלות, והוא נתן להם חמשה זהובים, ונתעוררה השאלה כיצד יחלקו ביניהם את חמשת הזהובים. בעל שלש החלות טען שיתנו לו שלשה זהובים שהרי היו לו שלש חלות, ובעל שתי החלות טען שיחלקו הכסף לחצאין, שהרי האורח אכל משניהם בשווה, ולא הקפיד לאכול משלו יותר. ובהתעצמותם החליטו להביא הדבר בפני רב העיר, ופסק: בעל שלש החלות ייקח ארבע זהובים, ובעל שתי החלות ייקח זהוב אחד! כששמעו העומדים את גזר הדין צחקו, ואמרו: הגנה הרב פסק לזה יותר ממה שתבע, שהרי בעל שלש החלות ביקש רק שלושה זהובים והוא פסק לו ארבעה זהובים, ובלי ספק שמשפט מסולף הוציא. כששמע זאת רבי אברהם אבן עזרא אמר להם: אם אין אתם יכולים לדרת לסוף דעתו של שופט בשם ודם, כיצד אתם רוצים להבין משפטי השם יתברך? בואו ואסבירכם את גזר הדין, הגנה כל אחד משלשתכם אכלו שלישי הלחם, שהרי כולם אכלו בחבורה באופן שווה, וכאשר נחלק כל לחם לשלושה חלקים, הרי חמשה עשר שלישים, וכל אחד אכל חמשה שלישים. נמצא שאותו שהיו לו שתי חלות אכל חמשה שלישים, ולא נתן מלחמו לחברו אלא שלישי

"הַאֲזִינו הַשָּׁמַיִם, וְאֲדַבְּרֶה; וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ, אֲמַרְיִי־פִי." (האזינו לב'א) האזינו השמיים ואדברה וג' לפי שנאמר לעיל (לא, כח) ואעידה בם את השמים ואת הארץ, שאמנה את השמים והארץ כעדים שהתירתי בהם, פנה משה עכשיו אל השמים והארץ שיאזינו וישמעו והתראו. שכך הוא הדין שאין עונשים לאדם אלא אם כן מתרים בו קודם בפני עדים אל תעשה כך וכך, שאם תעשה כן תענש. אבל אם התירוהו שלא בפני עדים אין זו התראה. ולכן אמר האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי, האזינו השמיים ואדברה תהיו עדים במה שאני מדבר ומתרה בישראל ותעידו שכך אמרתי להם היו עדים. ותשמע הארץ אמרי פי מה שאני אומר להם. ולמה העיד בהם שמיים וארץ.

הטעם האחד שכך אמר משה אני בשר ודם. למחר אני מת, אם יבואו ישראל ויאמרו למה אנו נענשים הרי לא קבלנו עלינו את הברית, מי יבוא להכחיש דבריהם. לפיכך העיד בהם שמיים וארץ עדים שהם קיימים לעולם. והטעם השני שאם יזכו ויקיימו התורה אותם העדים עצמם שפיעו עליהם רוב טובה, שהגפן תיתן פריה והארץ תיתן יבולה והשמים יתנו טלם. ואם יתחייבו תהיה בהם יד העדים תחלה, כמו שנתבאר בפרשת עקב ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תיתן את יבולה, ואח"כ ואברך מהרה מעל הארץ הטובה, וזה ע"י האומות.

"הַאֲזִינו הַשָּׁמַיִם, וְאֲדַבְּרֶה; וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ, אֲמַרְיִי־פִי." (האזינו לב'א) משה רבינו ע"ה נקט לשון האזנה על השמיים ולשון שמיעה על הארץ ואילו ישעיה אמר להיפך "שמעו שמים והאזינו ארץ". לפי שלשון האזנה נופל על הקרוב ולשון שמיעה על הרחוק, והיות ואמנותו של משה רבינו בשמיים לכן אמר האזינו לשמיים כמדבר לאדם הקרוב אליו, וכלפי הארץ אמר שתשמע כדבר העומד מרחוק, ואילו ישעיה שהארץ הייתה קרובה אליו יותר אמר האזינו ארץ (מדרש תנחומא ב').

18:11	כניסת השבת
19:09	
18:32	
19:44	
6:37	
צאת החג	
שקיעה	
ר. תם	
הנץ	

הפטרה: "שובה ישראל"

ויאסף. וזהו שאומר כאן הכתוב הלא הוא אביך קנך הוא עשך ויכוננך שעשה בך כל האברים הסדורים בסדר נפלא. ואם אתה מפר מצות הקב"ה גם האברים יבגרו בך ועוד, הלא הוא אביך קנך שיש בנו שתי בחינות בחינת הברכה ובחינת העבד. בחינת הברכה שמחויבים אנו לכבד אבינו שבשמים מצד השכל והקבלה, ובחינת העבד, שצריך להתיירא מרבו שיכול לומר לו עשה עמי ואיני זנך, שלא כבן שאף אם ימרוד באביו, מצד הרחמים לא ייתן לו לברך לעונשו בחוקה, וזהו שאומר הנביא אם אב אני איה כבודי, למה לא תכבדוני, ואם ארון אני איה מוראי, למה לא תתרא מפני. וזה באור הכתוב הלא הוא אביך וגם קנך ומכל הצדדים אתה צריך לשמוע בקולו.

"כי חלק יהיה עמו: יעקב, חבל נחלתו." (האזינו לביש) כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו. ולמה עשה כל זאת כי חלק ה' עמו עם ישראל הוא חלקו של הקב"ה, והוא היה טמון ביניהם שמבין העמים האלה היה עתיד לצאת עם ישראל, ומיהו עמו, יעקב חבל נחלתו כשם שהחבל עשוי מג' גדילים, ששורדים ג' גדילים ואח"כ גדלים את הגדילים ונעשה חבל, כך היה יעקב משולש בזכויות. שעמדו לו זכות אבי אביו, אברהם וזכות אביו יצחק וזכות עצמו (מעם לוועז).

ע"פ ילקוט יוסף כ"ד.

פנית ההלכות

"דיני חולה שאין בו סכנה בשבת"

א. חולה שאין בו סכנה, אסור לישראל לחלל עליו את השבת במלאכות האסורות מן התורה. אבל מלאכות האסורות מדרבנן, אם יש בו סכנת אבר מותר לעשותם בשבילו אפילו בלא שינוי. ויש אומרים שחולה שיש בו סכנת אבר, מחללים עליו את השבת, [ר"ת והמאירי] אבל דעת רש"י והרמב"ן והרשב"א ועוד, שאין מחללים את השבת אלא במקום פיקוח נפש. וכן פסק מרן השו"ע [יסמן שכה סעיף יז]. ובזמנינו שחוששים בכל סכנת אבר להתפתחות סכנה בכל הגוף, יש להתיר לחלל שבת על ידי ישראל אף על סכנת אבר. [ילקו"י שם עמ' פג. וראה להלן סעיף טז].

ב. חולה שאין בו סכנה ואין בו סכנת אבר, מותר לעשות לצורכו כל מלאכות דרבנן בשינוי. ומלאכות דאורייתא בשינוי נחשב כמלאכה דרבנן, וראה להלן סעיף יא. [ילקו"י שבת ד' עמ' צ. ובמשנה ברורה הביא מהח"י אדם לחלק אף בלא שינוי היכא דלא אפשר. וכ"ה בכה"ח אות קיב. וע' קצות השלחן].

עלון זה לעילוי נשמת!

ברוך עובדיה בן שרה	יגאל יוכפז בן שושנה
שרה בת שלמה	שלום בן משה
אסתר בת חנה	שלום בן אברהם
ציון עובדיה בן רחל	יחזקאל אליהו בן סמרה
נעמי לקס בת אסתר	יעקב לקס בן אסתר
רחל עובדיה בת אסתר	רבקה בת כאגו וחנניה
שלמה בן אליהו ושרה	אברהם דמתי בן אסתר
דוד שורנזון בן חיה	

ת. נ. צ. ב. ה.

עורך ומגיש: שלום ע.

המעוניינים לקבל את העלון למייל בתפוצה שבועית: יש לשלוח הודעה לאימייל: avodat.asem@gmail.com כמו כן ניתן להוריד את העלון באתרי "לדעת" ו"דרשו"

אחד (שהרי בשני לחמיו היו ששה שלישים), ומגיע לו זהוב אחד. ואילו בעל שלש החלות היה לחמו תשעה שלישים, תורידו מזה חמשה שלישים שאכל הוא, נמצא שאכל האורח מפתו ארבעה שלישים, ומגיעים לו ארבעה זהובים. וזהו שאמר דוד המלך: משפטי ה' אמת צדקו יחידיו" הן מה שרואים צדיק ורע לו, והן זה שרשע וטוב לו, צודקים הם (מעם לוועז).

"יה ליהוה, תגמלו ואתי" עם נבל, הלא חקם" (האזינו לבי) ואונקלוס תרגם עם נבל עם שקיבל התורה ולא החכים שמתעלמים ממנה, ועוד, הלא הוא קבע בכס אברכים ואם אתם אינם עושים רצונו, הרי גם אברכים לא יעשו תפקידכם. משל למה הדבר דומה למלך שציווה על בנו להשגיח על עבדיו ולתת להם מאכל ומשתה, והבן עבר על דברי המלך ולא נתן להם מחייתם. וגם ציווה להם להעבירו בנהר. באמצע הנהר אמרו לו עבדיו, אם אתה אינך מקיים מצות אביך הרי גם אנו רשאים לעבור על מצות המלך שציווה לנו לעשות לך ותטבע בנהר. כך האדם, אם מתעלם ממצות הבורא גם הטבע יתעלם מלספק לו צרכיו ואז יגוע

סיפור בהמשכים

"עירוב מתוכן" חלק א

המטוס המריא, טיפס לגובה שיוט והנוסעים כבר החלו לנמנם. לפתע נשמעה הודעה מהקברניט: "אני מצטער להודיע כי אחד המנועים חדל מלפעול והטיסה במצב זה מסוכנת למדי. ניאלץ לשוב ולנחות. הנוסעים יאלצו להמתין יום או יומיים עד שיתקון המנוע, ואז נוכל להמשיך בטיסתנו. חברת התעופה מביעה את התנצלותה על הסבל שייגרם לכם". שנים הרות פעל הרב יוסף ויינברג מניו-יורק כשליח נודד של הרבי מליובאוויטש למשימות מיוחדות בעולם. הפעם היה בדרכו לשליחות חשובה בדרום-אפריקה. טיסת 'פאן-אמריקן' יצאה מארצות-הברית ונחתה לתדלוק בדאקאר, בירתה של מדינת סנגל במערב אפריקה. לפני ההמראה מדאקאר הבחין הרב ויינברג באדם צעיר שלא הסיר ממנו את מבטו. פתאום ניגש אליו האיש, הציג את עצמו בשמו, דוד פינטו, ושאל: "אתה יהודי או הודי?... מכאן התפתחה שיחה חמה וידידותית, שהסתיימה בהבטחתו של הצעיר להניח תפילין מדי יום ביומו. הרב ויינברג חש כי בכך מילא שליחות חשובה בחנייתו הקצרה בדאקאר. עתה, כשחזר המטוס לנחות בדאקאר, החל הרב ויינברג להרהר כי מן הסתם נועדה לו עוד משימה בעיר הזרה. ופתאום עברה צמרמורת בכל גופו. הוא נזכר ב'יחידות' שהייתה לו עם הרבי, קודם שיצא לדרכו. ב'יחידות' תיאר את לוח-הזמנים שלו ואת מסלול נסיעתו. לפתע שאלו הרבי: "האם תהיה לך בדרך חניה ליום או יומיים?". "לא", השיב הרב ויינברג. "אנו אמורים לעצור במקומות החניה רק לשעה או שתיים, לצורך תדלוק והצטיידות במזון". הרבי שאל חזר: "לא עוצרים בשום מקום ליום או יומיים?". הרב ויינברג חזר על תשובתו, הפעם בקצת פחות ביטחון. "טוב, סע לשלום ושתהיה לך הצלחה רבה בנסיעתך", בירך הרבי. עתה תמה על עצמו כיצד לא תפס אז כי הרבי רומז לו על חניה אפשרית של יום או יומיים. עתה לא נותר בו ספק באשר לשליחות שעליו לבצע בזמן שהייה הכפויה בדאקאר. הוא יצא לרחוב והחל לחפש יהודים. הוא עבר במקום למקום וכמעט התייאש. כל העוברים והשבים השיבו על שאלתו בשלילה. הם אינם מכירים יהודים במקום. לבסוף הפנה אותו משהו לבעל עסק השוכן מול מלונו. בחדר המנהל ישב אדם צעיר, וקידם את פניו בחביבות. הוא סיפר לרב ויינברג על עוד ארבע משפחות יהודיות המתגוררות במקום. הצעיר סיפר כי שמו קלמנט באג'ין, הודי ממוצא לבנוני, שבא לדאקאר כדי לעזור לדודו בעסקיו. עתה הוא ממלא את מקום דודו, שנעדר לרגל עסקיו. "פרנסה יש לי כאן הרבה, אולם מהיחידות לא נשאר לי דבר. אפילו תפילין אין לי", סיים הצעיר... ההמשך ב"ה בשבוע הבא!